

Kapitoly z dějin umění

Okruhy otázek ke zkoušce

- 1) Předmět a metody dějin umění, periodizace dějin umění od pravěku po 20. století
/viz prezentace I/01, Debicki, pas., Gombrich, tabulka 1 a 2/
- 2) Antické umění
/prezentace I/06, Gombrich, část kap. 2., kap. 3-5/
- 3) Kánon krásy: estetická a posvátná geometrie
/prezentace I/04, Eco, kap. I, III/
- 5) Ikonoklasmus a ikonodulie: vztah judaismu, křesťanství a islámu k výtvarné kultuře
/prezentace I/05, Gombrich, části kap. 5 a 7/
- 6) Architektura, sochařství a malířství: základní pojmy a klasické teorie (Vitruvius, Plinius, Alberti, Vasari)
/prezentace I/02, I/03, Kroupa, kap. I.3, I.5, III.4, IV.3a/
- 9) Kresba a grafika: základní pojmy (materiály a techniky), počátky grafiky v Německu
/prezentace II/04, Gombrich, část kap. 17/
- 10) Gotické umění ve 12.-14. stol.
/Gombrich, kap. 10, 11/
- 12) Gotické umění v českých zemích (se zvláštním zaměřením na krásný sloh)
/Maliva, s. 37-61, DČVU I/
- 13) Symbolika středověkého umění
/Eco, kap. I, III/
- 14) Umění italského quattrocenta
Filippo Brunelleschi, Masaccio, Donatello, Fra Angelico, Leon Battista Alberti, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Sandro Botticelli
/Gombrich, část kap. 12, kap. 13/
- 15) Malíři starého Nizozemí: od van Eycků k Boschovi
Jan a Hubert van Eyckové, Rogier van der Weyden, Hugo van der Goes, Hieronymus Bosch
/Gombrich, části kap. 12, 14, 17/
- 16) Umění vrcholné renesance v Toskánsku a v Římě
Donato Bramante, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffael
/Gombrich, kap. 15/
- 17) Výtvarný umělec a statut umění od Vasariho po 20. století
a) životopisné dílo Giorgia Vasariho, b) počátky akademií umění,

c) umělec jako génius, d) proměny statutu umění, e) teorie „smrti autora“
/prezentace II/01, Kroupa, IV.3, V.úvod, V.1, Gombrich, pas./

18) Malířská tradice Benátek v době renesance a manýrismu
Giovanni Bellini, Giorgione, Tizian, Tintoretto
/Gombrich, kap. 16, část kap. 18/

19) Emblematika ve výtvarném umění
/prezentace II/02/

20) Umělecké řemeslo od středověku po baroko
Nábytek (typy, technologie), sklo, keramika, zlatnictví
/prezentace I/07/

21) Manýrismus
Rosso Fiorentino, Correggio, Parmigianino, Jean de Boulogne (Giovanni da Bologna),
Benvenuto Cellini, El Greco
/Debicki, kap. 9, Gombrich, části kap. 16, 18/

24) Počátky krajinomalby a zátiší v evropském renesančním a barokním malířství
Albrecht Dürer, Albrecht Altdorfer, Joachim Patinir, Pieter Bruegel st., Juan Sanches
Cotán, Jacob van Ruisdael
/Gombrich, části kap. 17, 19-20/
Podotázka: Srovnání moralizující žánrové malby v díle Pietera Bruegela st., Jana Steena a
Williama Hogartha
/Gombrich, části kap. 18, 20, 23/

25) Umění na dvoře Rudolfa II.
Giuseppe Arcimboldo, Bartolomeus Spranger, Hans von Aachen, Josef Heintz st., Roelant
Savery, Adrian de Vries, umělecké řemeslo
/Maliva, s. 74, 83-85, 88-89, 94-95, DČVU II/

26) Protobarokní a raně barokní architektura a urbanismus Říma, hlavní směry barokní
architektury v Evropě
Kostel Il Gesù v Římě, El Escorial
Francesco Borromini, Guarino Guarini, Johann Lucas von Hildebrandt, Jules Hardouin-
Mansard, Christopher Wren
Podotázka: Gian Lorenzo Bernini, první univerzální umělec baroka
/prezentace II/05, Gombrich, části kap. 19, 21-23/

27) Barokní malířství v Římě a Benátkách
„Boloňská škola“: Annibale Carracci a Guido Reni; Nicolas Poussin, Claude Lorrain,
Caravaggio, Giovanni Battista Gaulli, Andrea Pozzo, Giovanni Battista Tiepolo
Podotázka: Barokní fresková malba – hlavní pojmy (al fresco – al secco, giornata,
kvadraturisté)
/prezentace II/05, Gombrich, části kap. 19, 21/

- 28) Flámské, holandské a španělské malířství 17. století
Petrus Paulus Rubens, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Diego Velázquez
/Gombrich, části kap. 19, 20/
- 30) Architektura dynamického baroka a barokní gotika v Čechách a na Moravě
Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové, Jan Blažej Santini-Eichl
/Maliva, s. 97-108, DČVU II/
- 32) Barokní malířství a sochařství v Čechách
Karel Škréta, Petr Brandl, V. V. Reiner, M. B. Braun, F. M. Brokof
/Maliva, s. 104-105, 109-111, 120-123, DČVU II/
- 33) Johann Bernhard Fischer z Erlachu, Franz Anton Maulbertsch a jejich dílo na Moravě
Podotázka 1: Císařský styl Karla VI. a projekty Josefa Emanuela Fischera z Erlachu
Podotázka 2: Maulbertschův okruh na Moravě (Josef Winterhalder ml., F. I. Leicher, srov. J. L. Kracker)
/prezentace II/06, DČVU II, Maliva, s. 100, 113/
- 34) Rokoko a sentimentalismus ve francouzském malířství
Podotázka: Rokoko jako dekorativní styl
Antoine Watteau, François Boucher, Jean Siméon Chardin
/Gombrich, části kap. 22-23/
- 35) Sochařství a architektura neoklasicismu
Podotázka: Počátky neogotiky v architektuře
Antonio Canova, Bertel Thorvaldsen, John Soane, Leo von Klenze, Karl Friedrich Schinkel
/Debicki, kap. 12, Gombrich, kap. 24/
- 36) Evropské malířství od neoklasicismu po realismus (od 80. let 18. století po 50. léta 19. století)
J. L. David, J. W. Turner, John Constable, J.-A. D. Ingres, Théodore Géricault, Eugène Delacroix, C. D. Friedrich, J. F. Millet, Gustave Courbet
/prezentace II/08, Debicki, kap. 12-14, Gombrich, části kap. 24-25/
- 37) Umění historicismu, akademismus, salónní malba
A. W. N. Pugin, Charles Barry, Gottfried Semper, Viollet le Duc, Thomas Couture, Hans Makart
Josef Zitek, Vojtěch Hynais
/prezentace II/08, Debicki, kap. 13, Maliva, s. 128-129, 141-142/
- 38) Fotografie
/prezentace II/07/
- 40) Malířství impresionismu ve Francii a v českých zemích
Edouard Manet, Claude Monet, Pierre Auguste Renoir, Edgar Degas

Václav Radimský, Antonín Slavíček, Antonín Hudeček
/Debicki, kap. 14, Gombrich, část kap. 25, Maliva, s. 184-187, DČVU IV/

- 41) Hnutí uměleckých řemesel, prerafaelité a secese
John Ruskin, William Morris, D. G. Rosetti, J. E. Millais, J. A. McNeill Whistler
Aubrey Beardsley, Victor Horta, Henri van de Velde, Antoni Gaudí, Henri de Toulouse-Lautrec
/Gombrich, části kap. 25-26, prezentace II/08, II/09/
- 42) Umění secese ve střední Evropě
pojmy: mnichovská, vídeňská a berlínská secese, SVU Mánes
Hermann Obrist, Otto Wagner, J. M. Olbrich, Josef Hoffmann, Jan Kotěra, Gustav Klimt, Egon Schiele, Alfons Mucha, Jan Preisler, František Bílek
/Gombrich, části kap. 25-26, Maliva, s. 155, 166, 187, prezentace II/07/
- 43) Postimpresionismus
Podotázka: Sochař Auguste Rodin
Paul Cézanne, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, skupina Nabis, Edvard Munch
/Gombrich, části kap. 25-27, prezentace II/10/
- 44) Avantgardní umění v Evropě: fauvismus, expresionismus, kubismus, futurismus, abstrakce
Henri Matisse, Georges Roualt, E. L. Kirchner, Emil Nolde, Ernst Barlach, Oskar Kokoschka, Pablo Picasso, Georges Braque, Carlo Carrá, Vasilij Kandinskij, Piet Mondrian, František Kupka
/Debicki, kap. 16-18, Gombrich, části kap. 27, Maliva, s. 189-190, prezentace II/10/
- 46) Kubismus a expresionismus v českých zemích
Nábytek a umělecké řemeslo českého kubismu
Bohumil Kubišta, Emil Filla, Josef Čapek, Otto Gutfreund, Otakar Kubín
Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol
/Maliva, s. 155-156, 159, 162-163, 168-169, 190-193, 222-223, DČVU IV, prezentace II/03/
- 47) Metafyzické malířství, dada, surrealismus a imaginativní autorské koncepce
Podotázka: Kinetické umění
Giorgio de Chirico, Marcel Duchamp, Hans Arp, Max Ernst, André Masson, Salvador Dalí, Juan Miró, Paul Klee, Marc Chagall, Alexander Calder
/Gombrich, části kap. 27, prezentace II/10/
- 48) „Forma sleduje funkci“ – inženýrská architektura 19. století, „protofunkcionalismus“, konstruktivismus a funkcionalismus
Gustave Eiffel, L. H. Sullivan, F. L. Wright, Adolf Loos, Peter Behrens, Le Corbusier, Walter Gropius, Ludwig Mies van der Rohe, Alvar Aalto
/Gombrich, části kap. 27/

50) Umění v českých zemích 1918-1938

Architektura a bytová kultura meziválečného období
/Maliva, s. 156-160, 168-181, 196-207, 224-225, DČVU IV/

51) Umění 40.-80. let 20. století

pojmy: action painting, geometrická abstrakce, tašismus, informel, umění akce, op art,
pop art, happening, minimalismus, konceptuální umění, nová figurace
nový klasicismus, postmodernismus a dekonstrukce
/Debicki, kap. 17-20, DČVU VI, prezentace II/10, 11/

Vysvětlení zkratk

Debicki: Jacek Debicki et alii, *Dějiny umění: malířství, sochařství, architektura*. Praha: Argo, 1998.

DČVU: *Dějiny českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1984 ad.

Eco: Umberto Eco a kol., *Dějiny krásy*. Praha: Argo, 2005.

Gombrich: Ernst Hans Gombrich, *Příběh umění*. Praha: Odeon, 1992.

Kroupa: Jiří Kroupa, *Školy dějin umění. Metodologie dějin umění I. 2. vyd.* Brno: FF MU, 2007.

Maliva: Josef Maliva, *Hodiny s výtvarným uměním českých zemí: nárys dějin umění od pravěku do poloviny 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.